

УКРАЇНСЬКА ДЕМОНОЛОГІЯ

Викладач: к.філол.н., доцент Тяпкіна Наталія Іванівна
Кафедра: видавничої справи та редагування, 2 навч.корпус, 242 ауд.
E-mail: nataliatiapkina@gmail.com
Телефон: тел.289-12-80 (кафедра), 289-41-12 (деканат)
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти	Вибіркова дисципліна в межах університету					
Статус дисципліни	Вибіркова в межах університету					
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2023-2024 6 семестр	Рік навчання - 3	Тижні	12
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів - 4		Лекційні заняття – 20 год Самостійна робота – 80 год.		
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=340					
Консультації:	Консультації: понеділок, вівторок, з 16:00 до 17:00– Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: у Moodle (у приватній переписці)					

ОПИС КУРСУ

Українська демонологія є відображенням світосприйняття українця, рис національного способу мислення, особливостей культури.

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська демонологія» є формування в студентів уявлення про систему вірувань українців, вивчення її в контексті сучасного мовнокультурного дискурсу, репрезентації традиційних демонологічних персонажів у живомовному просторі з виокремленням різнорівневих культурних нашарувань і трансформацій.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможе:**

1. Знати систему образів демонологічних уявлень українців.
2. Розуміти процеси міфологізації та демонологізації.
3. Прогнозувати механізми виявлення семантичної структури демонологічної лексики, виявити в її складі найбільш типові лексико-семантичні трансформації, зміни, зумовлені мовними й позамовними чинниками.
4. Виявляти причини функціонування демонологічних назв в інформаційному просторі.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Опорні конспекти лекцій, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проєктів розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=340>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання: короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом..

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Теоретичний підсумковий контроль – тест на 40 питань (проводиться онлайн на платформі Moodle).

Підсумкове практичне завдання (аналіз функціонування запропонованого викладачем образу української демонології).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Вид теоретичного завдання: опитування у кінці лекції	тиждень 1	10
	Вид практичного завдання: аналіз джерельної бази української демонології	тиждень 1	5
Змістовий модуль 2	Вид теоретичного завдання: опитування у кінці лекції	тиждень 2	10
	Вид практичного завдання: аналіз образу чорта в українських міфологічних уявленнях	тиждень 2	5
Змістовий модуль 3	Вид теоретичного завдання: опитування у кінці лекції	тиждень 3-4	10
	Вид практичного завдання: аналіз антропоморфних образів української демонології	тиждень 4	5
Змістовий модуль 4	Вид теоретичного завдання: опитування у кінці лекції	тиждень 9	5
	Вид практичного завдання: написання тексту-есе	тиждень 10	10
Підсумковий контроль (max 40%)			
Підсумкове теоретичне завдання: <i>тести (на Moodle)</i>			20
Підсумкове практичне завдання: аналіз образу української демонології			20
Разом			100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема змістового модулю	Контрольний захід	Кількість балів
-----------------------	------------------------	-------------------	-----------------

Змістовий модуль 1			
Тиждень 1	КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ТА ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕМОНОЛОГІЇ	Опитування у кінці лекції	10
Лекція 1 – 2		<i>Вид практичного завдання: аналіз джерельної бази української демонології</i>	5
Змістовий модуль 2			
Тиждень 2	ЗООМОРФНІ ДЕМОНОЛОГІЧНІ ПЕРСОНАЖІ	Опитування на парі	10
Лекція 2 - 4		Вид практичного завдання: аналіз образу чорта в українських міфологічних уявленнях	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 3-4	АНТРОПОМОРФНІ ДЕМОНОЛОГІЧНІ ПЕРСОНАЖІ	Опитування на парі	10
Лекція 5-8		Вид практичного завдання: аналіз антропоморфних образів української демонології	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 5	МЕХАНІЗМИ МІФОЛОГІЗАЦІЇ ТА ДЕМОНІЗАЦІЇ	Опитування на парі	5
Лекція 9-10		Вид практичного завдання: написання тексту-есе про реалізацію міфологічних образів в сучасному інформаційному просторі	10
Заліковий тиждень залік	Підсумковий контроль (теоретичний і практичний)	Тестування за змістовими модулями.	40
			100

Література

Основна:

1. Войтович В. Українська міфологія. Київ : Либідь, 2002. 662 с.
2. Галайчук В. Українська міфологія. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 288 с.
3. Іларіон (Огієнко І.; митрополит) Дохристиянські вірування українського народу : історично-релігійна монографія / Митрополит Іларіон (І. Огієнко). Київ : Обереги, 1992. 424 с.
4. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу (Ескіз української міфології). Київ : Обереги, 1993. 85 с.
5. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія / [упоряд., прим., біогр. нариси: А. П. Пономарьов, Т. В. Косміна, О. О. Боряк ; вступ. ст. А. П. Пономарьов]. Київ : Либідь, 1992. 637.
6. Хобзей Н. Гуцульська міфологія : етнолінгв. слов. Львів : НАН України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. 2002. 215 с.

Додаткова:

1. Антонович Д. Передхристиянська релігія українського народу. *Українська культура: Лекції за редакцією Д. Антоновича*. Київ : Либідь, 1993. С. 189 – 197.
2. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. Київ : Довіра, 1992. 414 с.
3. Гуторов В. Міфологема “чорт” в експресивно-зниженому узусі української, російської, польської та англійської мов: автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10. 02. 15. Харків, 1996. 19 с.
4. Давидюк В. Крокове колесо: Нариси з історичної семантики українського фольклору. Кїв : Наук. думка, 2002. 187 с.
5. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк : Вежа, 1997. 295 с.
6. Жайворонок В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. 2002. №32. С.51–53.
7. Жайворонок В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. *Мовознавство*. 2001. №5. С.48–63.
8. Ковальчук О. Українське народознавство. Київ : Наук. думка, 1994. 120 с.
9. Костомаров М. Слов'янська міфологія/ Упоряд., приміт. І.П. Бетко, А.М. Полотай; вступна ст. М.Т. Яценка. Київ : Либідь, 1994. 384 с.
10. Лозко Г. Українське народознавство. Київ : Зодіак-Еко, 1995. 368 с.
11. Милорадович В. Українська відьма: Нариси з української демонології. Київ : Веселка, 1993. 72 с.
12. Тяпкіна Н. Демонологічна лексика української мови : дис. ...канд. філол. наук : 10.02.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2006. 211 с.

Інформаційні ресурси:

1. Попович М. Світогляд давніх слов'ян. Київ, Наукова думка, 1985. 168 с. URL :https://imwerden.de/pdf/popovich_mirovozzrenie_drevnikh_slavyan_1985_text.pdf (02.02.2024).
2. Попович М. В.. Українська національна ментальність. *Проблеми теорії ментальності*. URL :<http://www.filosof.com.ua/Mentaltheorie/P11.pdf> (01.02.2024)

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс зорієнтовано на розуміння світоглядної системи сучасних українців. Будь ласка, беріть участь у обговоренні, навіть якщо соромитеся чи не впевнені у своїх знаннях!

Завдання мають бути виконані перед заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Накопичення відпрацювань неприпустиме! За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених Кодексом академічної доброчесності ЗНУ: <https://tinyurl.com/yaбук4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: Борисов Костянтин Борисович
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.
Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
Силабус навчальної дисципліни

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>
Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>